

เอกสารประกอบผลงาน

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการปฐมภูมิและสุขภาพอำเภอ
อำเภอเมืองหนองคาย
(Organization Profile for DHS-PCA Appreciation ๒๐๑๔)

โดย

คปสอ.เมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
เขตสุขภาพที่ ๘

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการปฐมภูมิและสุขภาพอำเภอ อำเภอเมืองหนองคาย
(Organization Profile for DHS-PCA Appreciation ๒๐๑๔)
คปสอ.เมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปอำเภอเมืองหนองคาย

อำเภอเมืองหนองคาย เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดหนองคาย ใน ๙ อำเภอ ตั้งอยู่ทางตอนกลางค่อนข้างไปทางเหนือของแนวทอดยาวตามลำน้ำโขง ประมาณ ๔๙ กิโลเมตร ระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๖๑๖ กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน
ทิศใต้	ติดต่อกับกิ่งอำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย และอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอน้ำโสม จังหวัดหนองคาย

สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่ม ประมาณร้อยละ ๘๕ พื้นที่โดยทั่วไปมีสภาพเป็นดินทราย สภาพป่ามีน้อยมาก ภูเขาไม่มี แหล่งน้ำสำคัญ คือ แม่น้ำโขง , ลำน้ำสวย , ลำห้วยคุก บึงหนองคาย และหนองกอมเกาะ

พื้นที่การปกครอง แบ่งออกเป็น ๑๖ ตำบล ๑๘๑ หมู่บ้าน/ชุมชน แยกเป็นนอกเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จำนวน ๑๔๙ หมู่บ้าน และในเขตเทศบาลจำนวน ๓๒ ชุมชนเมือง (หากจำแนกเป็นพื้นที่รับผิดชอบของสถานบริการสาธารณสุข จะมีทั้งสิ้น ๑๙๓ หมู่บ้าน) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีทั้งสิ้น ๑๖ แห่ง (เทศบาลเมือง ๑ แห่ง, เทศบาลตำบล ๘ แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล ๗ แห่ง)

ราษฎรประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ ๘๕ ผลผลิตทางการเกษตรได้แก่ ข้าวยาสูบ ถั่วเหลือง และมะเขือเทศ การปศุสัตว์ มีการเลี้ยงโค กระบือ สุกร เป็ด ไก่ และปลากระชัง รวมทั้งมีอาชีพในกิจกรรมอุตสาหกรรม

มีหน่วยงานด้านสาธารณสุขดังนี้

○ โรงพยาบาลทั่วไป	จำนวน ๑	แห่ง
○ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ	จำนวน ๑	แห่ง
○ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	จำนวน ๑๗	แห่ง
○ ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองหนองคาย	จำนวน ๒	แห่ง
○ โรงพยาบาลเอกชน	จำนวน ๒	แห่ง
○ คลินิกเอกชน	จำนวน ๔๓	แห่ง

ส่วนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและระบบสาธารณสุขของอำเภอ

วิสัยทัศน์

“เป็นองค์กรที่มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ระบบบริการสาธารณสุขและคุ้มครองผู้บริโภคที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน

โดยการมีส่วนร่วมของภาคีสุขภาพ เพื่อคนอำเภอเมืองหนองคายสุขภาพดี ภายในปี ๒๕๕๙”

พันธกิจ

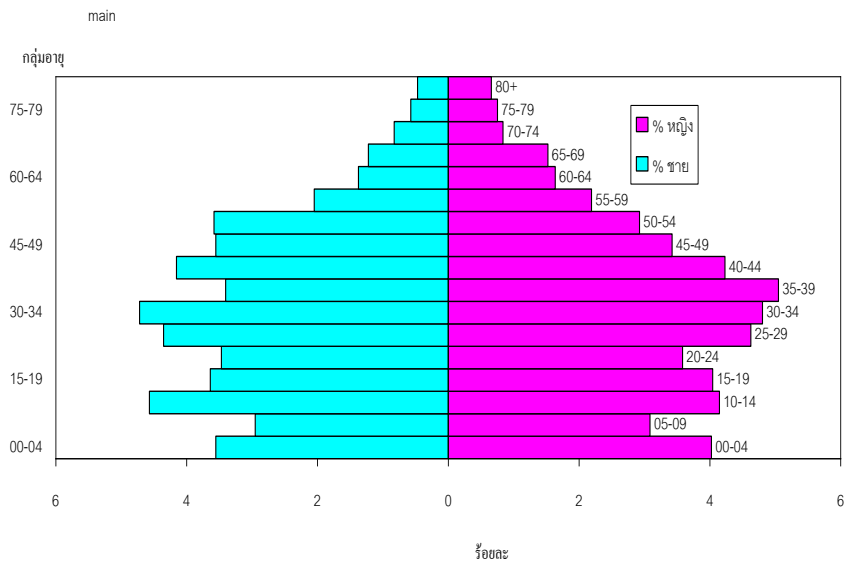
๑. พัฒนาระบบบริหารจัดการตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)
๒. พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขตามมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุขและระบบคุณภาพ HA, PCA และคุ้มครองผู้บริโภคให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

๓. สร้างเสริมสุขภาพและแก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชนจังหวัดหนองคายโดยการมีส่วนร่วมของภาคีสุขภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์

- ๑. การพัฒนาระบบบริหารจัดการและการบริหารยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ
- ๒. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการจัดการความรู้ตามมาตรฐาน
- ๓. การพัฒนาระบบบริหารความเสี่ยงในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้ได้มาตรฐานและได้รับการรับรองจากหน่วยงานภายนอก
- ๔. การส่งเสริมผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านอาหารและยาที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน
- ๕. การสร้างเสริมสุขภาพ ควบคุมป้องกันโรคและภัยทางสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของภาคีสุขภาพ

โครงสร้างประชากรอำเภอเมืองหนองคาย ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

การวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาสุขภาพ อำเภอเมืองหนองคาย
การจัดลำดับความสำคัญของปัญหางานส่งเสริมสุขภาพควบคุมป้องกันโรค ปี๒๕๕๘

ที่	โรค/ปัญหา	ขนาด	ความรุนแรง	ผลกระทบ	โอกาสสำเร็จ	รวม	อันดับ
๑	โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง	๒	๔	๔	๔	๑๔	๑
๒	ไข้เลือดออก	๔	๒	๔	๓	๑๓	๒
๓	อุบัติเหตุจากรถ	๒	๔	๓	๓	๑๒	๓
๔	ยาเสพติด	๒	๓	๔	๒	๑๑	๔
๕	ทารกแรกเกิดน้ำหนัก<๒,๕๐๐ กรัม	๑	๓	๓	๓	๑๐	๕

ส่วนที่ ๓ วิเคราะห์การจัดบริการสุขภาพที่มีคุณภาพเชื่อมระบบกับแม่ข่ายและชุมชน

การดำเนินงานงานด้านสาธารณสุขในปัจจุบันมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องมีการพัฒนาการบริการสาธารณสุขที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้นครอบคลุมพื้นที่ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลสามารถรักษาพยาบาลผู้ป่วยได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ก้าวหน้ามีเครื่องมืออุปกรณ์มีโรงพยาบาลโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่พัฒนาศักยภาพการให้บริการเพิ่มสูงขึ้นมีการพัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพ ควบคุมป้องกันโรคในกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญสามารถลดโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขในอดีตได้มากขึ้นอย่างไรก็ตามปัญหาสาธารณสุขยังไม่หมดไปสภาวะการณ์ของโรคเปลี่ยนแปลงไปจากโรคติดต่อที่ลดน้อยลงไปเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังมากขึ้นที่ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตซึ่งพอจะสรุปสถานการณ์ของสถานะสุขภาพปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและการดำเนินงานด้านสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค

คปสอ.เมืองหนองคาย ได้พิจารณาคัดเลือก “การป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง” ซึ่งเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญมาเป็นประเด็น ODOP (One District One Project) โดยสามารถสรุปการจัดการเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ได้พอสังเขปดังนี้

๑. การตรวจคัดกรองผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูงรายใหม่ และผู้มีภาวะแทรกซ้อนทำการตรวจคัดกรองผู้ป่วยรายใหม่ และตรวจคัดกรองภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยในระหว่างเดือน ตุลาคม-ธันวาคม ทุกปีโดยทำแผนดำเนินงานไขว้ตำบล เพื่อให้มีบุคลากรเพียงพอในการดำเนินงานช่วยกัน และยังเป็น การแบ่งปันทรัพยากรทุกประเภทได้ในคราวเดียวกัน (การตรวจภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยจะทำการตรวจภาวะแทรกซ้อนทาง ตา (จอประสาทตา และต้อกระจก) ไต เท้าและขา ฟันและช่องปาก ปัญหาสุขภาพจิต โดยนำกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการไปพร้อมกัน)

๒. วิเคราะห์ข้อมูลจากการตรวจคัดกรองฯ โดยการจำแนกผลการคัดกรองเป็นกลุ่มปกติ เสี่ยง สงสัยป่วย และกลุ่มป่วย เพื่อจัดการแต่ละกลุ่มต่อไป สำหรับกลุ่มสงสัยป่วยจะทำการส่งต่อเพื่อให้แพทย์ ทำการวินิจฉัยต่อไปทั้งนี้ข้อมูลทั้งหมดจะได้รับการบันทึกในโปรแกรม JHCIS และส่งข้อมูลเข้าระบบ Health Data Center ของจังหวัด เพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์และแปลผลผ่านโปรแกรมต่างๆ ได้ต่อไป

๓. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในกลุ่มเสี่ยงและสงสัยป่วยนสค. แต่ละคนจะจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยงและสงสัยป่วยโดยมีพยาบาลเวชปฏิบัติเป็นผู้จัดโปรแกรม สำหรับกลุ่มที่มีปัญหาเสี่ยงต่อโรคหลอดเลือดสมองและหัวใจ (CVD Risk) จะมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเข้มข้นโดยพยาบาลเวชปฏิบัติที่ผ่านการฝึกอบรม

๔. กลุ่มป่วย จะมีการจัดบริการทั้งในโรงพยาบาลแม่ข่ายและหน่วยบริการปฐมภูมิ (รพ.สต./ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมืองหนองคาย) โดยเน้นการส่งผู้ป่วยกลับไปรับบริการที่หน่วยบริการปฐมภูมิ เพื่อเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ป่วย ลดความแออัดในโรงพยาบาล และยังเป็นการจัดบริการเพื่อตอบสนองนโยบายบริการใกล้บ้านใกล้ใจ ทั้งนี้โรงพยาบาลแม่ข่ายได้จัดทีมสหวิชาชีพออกปฏิบัติงานสนับสนุนเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับบริการตามมาตรฐาน นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นยังได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเต็มที่ โดยได้มีการสนับสนุนงบประมาณผ่านกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับพื้นที่/ท้องถิ่น

ส่วนที่ ๔ ประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

เพื่อให้เห็นความชัดเจนของการดำเนินงานที่ผ่านมา คปสอ.เมืองหนองคาย ขอยกประเด็นผลการดำเนินงาน“การป้องกันและควบคุมโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง” ซึ่งเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญและเป็นประเด็น ODOP (One District One Project) โดยสังเขปดังนี้

๔.๑ ผลสำเร็จและการขยายงาน

๔.๑.๑ ผลการตรวจคัดกรองผู้ป่วยรายใหม่บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด (คัดกรองเบาหวานได้ร้อยละ ๙๒.๓๖, คัดกรองความดันโลหิตสูงได้ ร้อยละ ๙๔.๐๗ เกณฑ์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐)

๔.๑.๒ สามารถตรวจคัดกรองภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง ได้ดังนี้

- ตรวจภาวะแทรกซ้อนทางตา (จอประสาทตา) ในผู้ป่วยเบาหวาน ได้ร้อยละ ๖๕.๔๗ (เกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐)
- ตรวจภาวะแทรกซ้อนทางไตในผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง ได้ร้อยละ ๖๖.๑๒ (เกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐)
- ตรวจภาวะแทรกซ้อนทางเท้าและขาผู้ป่วยเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง ได้ร้อยละ ๙๓.๐๒ (เกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐)
- ตรวจคัดกรองสุขภาพช่องปากและฟัน ได้ร้อยละ ๘๘.๕๖ (เกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐)

๔.๑.๓ มีสัดส่วนผู้ป่วยนอกที่รับบริการด้วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง ระหว่างโรงพยาบาลแม่ข่ายและหน่วยบริการปฐมภูมิ เป็นอัตรา ๖๐.๔๗:๓๙.๕๓ และ ๖๔.๑๗:๓๕.๘๓ ตามลำดับ

๔.๒ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๔.๒.๑ ผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญและการให้สนับสนุนอย่างเต็มที่

๔.๒.๒ การแบ่งปันทรัพยากรระหว่างโรงพยาบาลแม่ข่ายและหน่วยบริการปฐมภูมิ

๔.๒.๓ ความเอาใจใส่ ทุ่มเทและเสียสละของทีมสหวิชาชีพ

๔.๒.๔ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในลักษณะภาคีสุขภาพ

๔.๓ โอกาสพัฒนา

คปสอ.เมืองหนองคาย จะได้นำประเด็นความสำเร็จจากการดำเนินงานดังกล่าวไปขยายผลใช้กับการดำเนินงานอื่นๆ ต่อไป โดยมุ่งหวังให้ประชาชนชาวอำเภอเมืองหนองคายมีสุขภาพดีอย่างเหมาะสม

๔.๔ ประเด็นท้าทาย

จากผลการดำเนินงานจะพบว่า ยังมีกลุ่มเป้าหมายอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่ได้รับการบริการตามเกณฑ์ อันเกิดจากปัจจัยหลายประเด็น คปสอ.เมืองหนองคาย จึงได้ตั้งเป้าหมายที่จะดำเนินงานให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อลดปัจจัยก่อโรคอันเป็นการป้องกันโรคในขั้นต้นที่ส่งผลดีต่อประชาชนชาวอำเภอเมืองหนองคาย

ส่วนที่ ๕ ผลงานและสิ่งที่ภาคภูมิใจ

จากการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่ผ่านมา ทำให้ คปสอ.เมืองหนองคาย ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง โดยขอยกตัวอย่างความสำเร็จที่เป็นตัวอย่างในการพัฒนาได้ดังนี้

๑. รพ.สต. ต้นแบบ ผ่านการประเมินมาตรฐาน รพ.สต. ระดับดีเยี่ยม จำนวน ๑๗ รพ.สต. คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
๒. ผลการประเมิน CUP ปี ๒๕๕๓ เป็น CUP ที่มีการพัฒนาผลงานดีเด่น โดยมีผลการพัฒนาดีขึ้น ๑๑ อันดับ (CUP)
๓. ผลการประเมิน CUP รอบที่ ๑/๒๕๕๔ ผลงานดีเด่นเป็นอันดับ ๓ ของจังหวัดหนองคาย-บึงกาฬ
๔. ผลการประเมิน คปสอ. รอบที่ ๒/๒๕๕๔ ผลงานดีเด่นอันดับหนึ่งของจังหวัด และกลุ่มอำเภอขนาดใหญ่
๕. ผลการประเมิน คปสอ. ปี ๒๕๕๖ ผลงานดีเด่นอันดับที่ ๓ ของจังหวัดหนองคาย
๖. ผลการประเมิน คปสอ. ปี ๒๕๕๗ ผลงานดีเด่นอันดับที่ ๑ ของกลุ่มอำเภอขนาดใหญ่ ทั้ง ๒ รอบ
๗. ผ่านการประเมินรับรองอำเภอ DHS และ คปสอ.ติดดาว ระดับ ๕ ดาว จากเขตฯ ๘ ประจำปี ๒๕๕๗ ทั้งนี้มี รพ.สต.ผ่านการประเมินในระดับ ๕ ดาว จำนวน ๖ แห่ง (ร้อยละ ๓๕.๒๙)
๘. รพ.สต.ชนะเลิศการประกวด รพ.สต.ดีเด่น ระดับจังหวัด ๔ ปี ติดต่อกัน (๒๕๕๔-๒๕๕๗) โดยชนะเลิศระดับเขต ๒ ปี
๙. รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ การประกวดกิจกรรมสุขภาพดีวิถีชีวิตไทย จ.หนองคาย ในปี ๒๕๕๕
๑๐. รางวัลรองชนะเลิศ การประกวดกิจกรรมสุขภาพดีวิถีชีวิตไทย จ.หนองคาย ในปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗
๑๑. รางวัลชนะเลิศการประกวดคลินิก NCD คุณภาพระดับประเทศ ในปี ๒๕๕๗
๑๒. รางวัลผลงานวิจัย R๒R ดีเด่นระดับประเทศ ประเภทปฐมภูมิ ในปี ๒๕๕๖
๑๓. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๑ และรางวัลชนะเลิศ ผลงานวิจัย R๒R ระดับเขต ในปี ๒๕๕๖ และ ๒๕๕๗
๑๔. โล่ประกาศเกียรติคุณอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งระดับเขต ในปี ๒๕๕๖